

Незважаючи на те, що місцеві референдуми у більшості країн Європейського Союзу є консультативними, а їх рішення не мають обов'язкової сили, органи публічної влади не можуть ігнорувати рішення місцевого референдуму, прийнятого членами місцевої громади. Наприклад, в Угорщині, Чехії, Словаччині, ФРН позитивний результат референдуму є еквівалентним остаточному рішення місцевих органів влади, спонукаючи їх скасувати попереднє рішення або втілити в життя новий проєкт [4, с. 208 – 209].

Таким чином, інституціоналізація місцевої референдної демократії у національному законодавстві передбачає і дозволяє країнам ЄС встановлювати засадничі умови, фундаментальні уніфіковані правила, які гарантують належне використання цієї форми безпосередньої демократії для вирішення найважливіших питань місцевого значення. Зважаючи на те, що місцеві референдуми потенційно мають ризик популізму, а також можуть викликати розбіжності й суперечності через характер їх предмету та відповідних референдних процесуальних проблем, вони мають бути належним чином законодавчо врегульовані з урахуванням європейських принципів референдної демократії для відновлення можливості реалізації конституційного права громадян на народне волевиявлення на місцевому рівні в Україні.

Список використаної літератури

1. Пшивора Б., Ільницький О., Ільків Н. Місцеві референдуми в Україні і Республіці Польща: проблемні питання правового регулювання. *Український часопис конституційного права*. 2020. № 1. С. 3–15.
2. Holding referendums at local level: Report CG(2021)40-11 18 May 2021 40th session Second part Committee on the Honouring of Obligations and Commitments by Member States of the European Charter of Local Self-Government (Monitoring Committee). URL: <https://rm.coe.int/holding-referendums-at-local-level-monitoring-committee-rapporteur-vla/1680a287be>.
3. Schiller T. Local referendums. A comparative assessment of forms and practice. *The Routledge Handbook to Referendums and Direct Democracy*: Authored by: Laurence Morel, Matt Qvortrup. С. 60–80. URL :<https://www.routledgehandbooks.com/pdf/doi/10.4324/9780203713181-4>.
4. Usvat L. F. Local Referendum – mechanism of the participative democracy. *European Journal of Social Sciences. Education and Research*. 2017. Vol. 11. №. 2. С. 206–218.
5. Youngs R. Getting Europe's Direct Democracy Right. URL: <https://carnegieeurope.eu/2018/11/15/getting-europe-s-direct-democracy-right-pub-77750>

Євгенія ШИПЩИНА

аспірантка кафедри історії
та політичної теорії,
НТУ «Дніпровська Політехніка»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРИНЦИПИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ: ЗАГАЛЬНА СЕРЕДНЯ ОСВІТА В РЕАЛІЯХ СЬОГОДЕННЯ

Розуміння європейської інтеграції у ХХ ст. прийшло з метою забезпечення миру між європейськими країнами. Цьому сприяли історичні, культурні, соціальні, економічні та політичні чинники. Оцінюючи наслідки спричинені світовими війнами, у європейських країн була надія на нову модель політичного співробітництва в Європі, яка передбачала спільне прийняття рішень, тісне політичне та економічне співробітництво. З огляду на таке бачення модель мала бути заснована на принципах сталого економічного розвитку, солідарності, згуртованості, подолання всіх форм дискримінації, відповідних заходів безпеки праці, доступі до якісної загальної освіти та охорони здоров'я, забезпеченні якості життя та умов праці, активної участі громадянського суспільства.

Тим самим, регулюючий вплив держави на суспільну життєдіяльність людей будувався на ряді принципів (цінностей), які попереджають уповільнення у прийнятті органами

публічного управління рішень і здійснення ними певних дій, що може викликати розчарування, недовіру або зашкодити як суспільним, так і особистим інтересам громадян.

Серед основних принципів є такі [1]:

- відповідність очікуванням головних споживачів управлінських послуг, що в свою чергу вимагає продуктивності управління. Таким чином налагоджено систему «зворотного зв'язку»;

- справедливість, що базується на принципах верховенства права, що забезпечує активну участь громадян у політичних процесах;

- відкритість та гнучкість, що передбачає активну комунікацію з органами влади та громадськістю щодо завдань та відповідальності різних адміністрацій, їх рішень, а також мобільності, розвитку, появи культури інновацій, здатності адаптуватися до змін навколишнього середовища.

- ефективність, адже політика, законодавчі та регуляторні системи повинні відповідати реальним потребам суспільства, мати чіткі цілі та враховувати оцінку їх очікуваного впливу та минулого досвіду, а управлінські рішення мають прийматися вчасно та впроваджуватися з певною гнучкістю, щоб враховувати місцеві умови або специфічні особливості управління.

Таким чином, причини створення цієї моделі та принципи (цінності) були і є актуальними для України. Європейські цінності вбачаються у формуванні державного та громадського управління освітою в Україні – поглиблення демократизації, децентралізації та соціалізації, що передбачає поширення нових інструментів впливу громадськості на систему управління освітою та підвищення автономії навчальних закладів.

Взаємодія держави та структур громадянського суспільства для впорядкування системи освіти та забезпечення умов для реалізації права на освіту, перспектива передання окремих повноважень структурам громадянського суспільства та спільна управлінська діяльність державних і недержавних структур, узгодження управлінських рішень з громадськістю до їх прийняття, а також діяльність недержавних установ, що доповнюють їх, включаючи забезпечення освітніми ресурсами будується саме на принципах регулюючого впливу держав-членів ЄС.

Після 24 лютого 2022 року багато громадян України, особливо молодих людей, перебувають у державах-членах ЄС. Завдяки рішенням Ради ЄС від 4 березня 2022 року щодо запровадження тимчасового захисту, передбаченого Директивою про тимчасовий захист, для осіб, які були вимушені покинути Україну у зв'язку із воєнним вторгненням на її територію [2], громадяни України отримали доступ на ринок праці та освітніх послуг на території ЄС.

Загальна середня освіта виступає окремим блоком адже багато українських дітей навчаються у класах, які не відповідають їх віковим категоріям, а українські вчителі не працевлаштовуються за спеціальністю. Це обумовлено рядом причин, серед яких мовний бар'єр та низька мобільність органів управління щодо зворотного зв'язку, надання учасникам освітнього процесу інформації та послуг за вимогами для вступу до окремих закладів середньої та спеціальної освіти держав-членів ЄС.

Держави-члени ЄС, визнають важливість загальної середньої освіти, тому зосереджуються на цій сфері в рамках наднаціональних інституцій. Тому стратегічний шлях інтеграції України в освітні європейські структури з метою розвитку інтелектуального потенціалу в подальшому має включати спільні заходи, проекти для учнів закладів загальної середньої освіти України та держав-членів ЄС, які мають бути організовані на державному рівні, а не окремими освітніми закладами.

Освіта і наука в глобалізованому світі стали вирішальними факторами для людського розвитку і є незмінними інструментами держави, масові інвестиції в розвиток людини – найважливіші. Для професії і кваліфікації європейського вчителя, визначено набір ключових компетенцій які пов'язані з процесом навчання та орієнтовані на формування відносин учнів. Тому, необхідно вдосконалити освітні стандарти вищої школи України до інтегрування в європейський і світовий простір; забезпечити інформаційні потреби державних органів, що

безпосередньо беруть участь у реалізації програм інтегрування; запровадити обов'язкове проходження практики, для майбутніх вчителів, особливо іноземної філології.

Загалом, з огляду на європейську інтеграцію можна визначити напрямки вдосконалення публічного управління загальною середньою освітою, серед яких є такі: надмірна концентрація повноважень у Міністерстві освіти і науки, що суперечить оголошеному наміру створити національну систему управління загальною середньою освітою; дублювання функцій Міністерства освіти і науки з місцевою та регіональною владою; проблемна координація дій цих відомств; місцеві органи влади не мають повноважень, необхідних для реального використання організаційних ресурсів.

1. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. К.: НАДУ, 2011. Т. 7 : Державне управління в умовах глобальної та європейської інтеграції / наук.-ред. колегія: І. А. Грицяк (співголова), Ю. П. Сурмін (співголова) та ін. 2011. 764 с. 453–454.

2. Council Directive 2001/55/EC of 20 July 2001 on minimum standards for giving temporary protection in the event of a mass influx of displaced persons and on measures promoting a balance of efforts between Member States in receiving such persons and bearing the consequences thereof. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32001L0055>